

Το πολύτιμο μετάξι της θάλασσας

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Η πίνα είναι προστατευόμενο είδος στην Ιταλία. Για να μπορέσει να συλλέξει γύρω στα 200 γραμμάρια βύσσου, η Κιάρα Βίγκο πραγματοποιεί έως και 400 καταδύσεις

Η βύσσος φτιάχνεται από ένα υγρό που εκκρίνει η πίνα και στην αρχαιότητα ήταν η εκλεκτότερη υφαντική ύλη. Μόνο ένα άτομο εξακολουθεί να τη συλλέγει, να τη γνέθει και να την κάνει να λάμπει σαν χρυσός

Όλοι γνωρίζουμε πως το μετάξι, μία από τις πολυτιμότερες κλωστικές ίνες ζωικής προέλευσης, παράγεται από την κάμπια του μεταξοσκώληκα όταν φτιάχνει το κουκούλι της. Υπάρχει όμως και ένας άλλος, εξαιρετικά σπάνιος, τύπος μεταξιού, γνωστός ως «μετάξι της θάλασσας» ή βύσσο, ο οποίος φτιάχνεται από ένα υγρό που εκκρίνει η πίνα (*Pinna Nobilis*), ένα όστρακο που μοιάζει με τεράστιο μύδι. Για τους αρχαίους Αιγυπτίους, τους αρχαίους Έλληνες και τους Ρωμαίους η βύσσο ήταν η εκλεκτότερη υφαντική ύλη, κυρίως εξαιτίας της ιδιότητάς της να λάμπει στον ήλιο, ενώ ενδεικτικό της μοναδικότητάς της αποτελεί το γεγονός ότι αναφέρεται ακόμη και στην περίφημη Στήλη της Ροζέτα.

Σύμφωνα με το BBC, σήμερα είναι πολύ πιθανόν να έχει απομείνει μόλις ένα άτομο το οποίο μπορεί και εξακολουθεί να συλλέγει τη βύσσο, να τη γνέθει και να την

κάνει να λάμπει σαν χρυσός: η **Κιάρα Βίγκο** από το Σαντ' Αντίοκο, ένα νησί στο νοτιοδυτικό άκρο της Σαρδηνίας.

Δεν το πουλάει, το προσφέρει

Κάθε άνοιξη η Κιάρα Βίγκο καταδύεται στα αστραφτερά νερά που περιβάλλουν το νησί της με στόχο να εντοπίσει τις πίνες που ζουν και αναπτύσσονται στην περιοχή και να αποσπάσει το (σκληροποιημένο έπειτα από κάποιο διάστημα) υγρό που εκκρίνουν. Συνήθως επιλέγει τις πρώτες πρωινές ώρες, ενώ πάντα συνοδεύεται από μέλη της ιταλικής Ακτοφυλακής καθώς η πίνα είναι προστατευόμενο είδος. Για να μπορέσει να συλλέξει γύρω στα 200 γραμμάρια βύσσου η Κιάρα Βίγκο πραγματοποιεί ως και 400 καταδύσεις.

Στη συνέχεια αρχίζει να την υφαίνει, όχι όμως για να την πουλήσει αλλά για να τη χαρίσει σε όλους όσοι τη χρειάζονται, *«σε απόκληρους, σε φτωχούς, σε ανθρώπους που βρίσκονται σε ανάγκη»*. *«Θα ήταν σαν να εμπορευματοποιούσα το πέταγμα ενός αετού. Η βύσσο είναι η ψυχή της θάλασσας. Είναι ιερή»* εξήγησε η ίδια στον απεσταλμένο του BBC στη Σαρδηνία, προσδιορίζοντας ότι προσφέρει τα υφάσματα που υφαίνει με το *«μετάξι της θάλασσας»* και σε νιόπαντρα ζευγάρια ή σε γυναίκες που επιθυμούν να αποκτήσουν παιδί καθώς θεωρείται πως το σπάνιο αυτό υλικό, πέρα από καλή τύχη, φέρνει και γονιμότητα.

Από τη δισεγγονή του Ηρώδη

Σύμφωνα με την Κιάρα Βίγκο, η τέχνη της επεξεργασίας της βύσσου έφτασε στο Σαντ' Αντίοκο χάρη στην πριγκίπισσα Βερενίκη, δισεγγονή του Ηρώδη του Μέγα, κατά τη διάρκεια του δεύτερου μισού του πρώτου αιώνα μ.Χ. Ως και την εποχή του Μουσολίνι υπήρχε ένας σημαντικός αριθμός γυναικών κυρίως στη Νότια Ιταλία οι οποίες γνώριζαν πώς να κατεργάζονται και να υφαίνουν τη βύσσο. Κάποιες από αυτές αποπειράθηκαν μάλιστα να στήσουν μια μικρή επιχείρηση, δίχως ωστόσο επιτυχία.

«Το εργοστάσιο έκλεισε έπειτα από τρεις μήνες. Πρόκειται για κάτι από το οποίο δεν μπορεί κανείς να αποκομίσει κέρδος. Παραδόξως κάτι κακό συνέβη στους ανθρώπους που θέλησαν κατά το παρελθόν να κατεργαστούν τη βύσσο σε μεγάλη κλίμακα. Είναι σαν να στέλνει κάποιο μήνυμα ο Θεός» ανέφερε χαρακτηριστικά στον απεσταλμένο του BBC η **Εβαγκελίνα Κάμπι**, καθηγήτρια Ιταλικής Ιστορίας και συγγραφέας του βιβλίου *«Το μετάξι της θάλασσας»*.

Σήμερα υπάρχουν ακόμη μερικές ηλικιωμένες γυναίκες στην Απουλία που γνωρίζουν πώς να υφαίνουν τη βύσσο αλλά καμία δεν είναι σε θέση να τη βάφει με παραδοσιακά χρώματα ή να την κάνει να λάμπει με τον τρόπο που το κάνει η Κιάρρα Βίγκο, η μοναδική η οποία εξακολουθεί να τη συλλέγει με τα ίδια της τα χέρια.

Κάθε απόγευμα η Κιάρρα Βίγκο συνηθίζει να περνάει τον χρόνο της διδάσκοντας σε όσους το επιθυμούν την τέχνη της κατεργασίας της βύσσου. Και κάθε απόγευμα, μετά το τέλος του εξαιρετικού αυτού μαθήματος, πηγαίνει σε έναν ερημικό όρμο όπου προσεύχεται. *«Πρέπει να δείχνεις σεβασμό στο μέρος όπου ζεις. Εσύ είσαι απλά περαστικός, ενώ αυτά τα μέρη προορίζονται για να μείνουν. Και η θάλασσα έχει τη δική της ψυχή και πρέπει να ζητήσεις άδεια για να πάρεις ένα κομμάτι της»* τόνισε στον καλεσμένο της.

Πηγή: tovima.gr